

Handläggare

Sofia Björklund

Miljö- och hälsoskyddsinspektör

0370-678151

Vaggeryds kommun

Barn- och utbildningsnämnden

Box 43

568 21 Skillingaryd

Morarp 2:69 – Förbud av textilgolv, Hoks skola

Detta beslut ersätter nämndbeslut §60 i ärendet HAL.2022.657 taget 2023-04-25

Beslut

Miljö- och byggnämnden förbjuder barn- och utbildningsnämnden genom Vaggeryds kommun (212000-0522) att på verksamheten belägen på Morarp 2:69:

Nyttja textilgolv som ej uppnår högsta städskvalitet med normalstädning enligt städstandard INSTA 800/SS 62 78 01.

Förbudet gäller från och med 2023-08-01.

Beslutet fattas med stöd av miljöbalken 2 kap 2§ och 3§, 26 kap 9§, 9 kap 3§.

Information

Ska textilgolv inrättas måste det redogöras av verksamheten att denne ej leder till olägenhet för människors hälsa. Ett grundläggande krav på ett golv som ska installeras i en skola är att det ska gå att uppnå högsta städskvalitet med "normal" städning.

Redovisning av hantering av förbud ska inkomma senast 2023-08-10

Sammanfattning

Inspektion enligt tillsynsplan genomfördes 2022-11-23, närvarande var från miljö- och byggförvaltningen, Sofia Björklund och Max Lindenmo Linck, från barn- och utbildningsnämnden, lokalstrateg och tillförordnad rektor. Vid inspektionen uppmärksammades att verksamheten använder textilgolv från Forbo Flotex i två utrymmen och ombads redogöra lämpligheten av produktval. Det noteras även att det är dammigt på flertalet ställen i verksamheten och det finns spindelnät i trappen. Verksamheten har mycket öppen förvaring som bidrar till dammsamlingar.

2022-12-21 kontaktade handläggare verksamheten och efterfrågade dokument från textilmattans producent som kunde styrka renligheten på produkten och hänvisades till företagets hemsida.

2023-01-02 kontaktade handläggare verksamheten och förtydligade att det behövs en redovisning som visar att produkten är renlig nog att använda till deras verksamheter, till exempel en tredjepartsgranskning som företaget nämner i deras skötselråd.

I inspektionsrapporten 2023-01-13 begärdes ett förtydligande gällande hur effektiv rengöringen är, vilket skulle inkomma senast 2023-02-14.

2023-01-13, genom telefonkontakt efterfrågar verksamheten ytterligare förtydligande om vad som begärs, vid förklaring ber verksamheten om hjälp och handläggare förtydligar i mejl med hjälp av skärmbilder från Forbo Flotex hemsida som verksamheten sedan använder som grund vid kontakt med Forbo Flotex.

2023-01-19 inkommer verksamheten med:

- Allergy UK Flotex certification 2022 23
- Cleaning Reserch Flotex report
- Sanitizing test 2017
- The proven cleanability benefits of flocked floor coverings

2023-02-15 begärs komplettering då inskickade dokument ej besvarar om produkten är lämplig för verksamheten eller vad verksamheten har för städrutiner för att kunna använda produkten.

2023-02-16 inkommer verksamheten med mejl där de hänvisar till Forbo Flotex skötselråd samt säger att en bedömning ej kan göras först om ett antal år. Att det finns flera parametrar att ta hänsyn till och att de gjort studiebesök och sett goda exempel genom användningen av Forbo Flotex. Fortsättningsvis begär de ett snabbt hanterande av miljö- och byggförvaltningen då de står i begrepp att beställa den städutrustningen som behövs samt att denna produkt ingår i upphandlingen för två skolor som byggs just nu.

2023-02-17 inkommer verksamheten med Forbo Flotex skötselråd Forbo Skötselanvisning Flotex.

2023-02-20 förtydligar handläggare att problematiken med textilgolvet fortfarande ej bemöts. Verksamheten behöver visa hur denna produkt är lämplig att använda i verksamheten, enligt miljöbalken 2:1 ligger bevisbördan på dem. För att kunna göra en bedömning i ärendet behövs komplettering. Det ifrågasätts även hur rengöringen bedrivs i dagsläget på det textilgolvet som legat i verksamheten sedan oktober/november om de, som de sagt i mejl 2023-02-15, inte har lämplig städutrustning.

2023-03-14 inkommer verksamheten med skrivelsen Komplettering – redovisning av åtgärder Morarp 2:69, skrivelsen finns bifogad i sin helhet. Deras motivering är bland annat att denna produkt har de sammanvägt bästa egenskaperna för typen textila mattor för att kunna fungera i en lärmiljö. Den är mjuk och behaglig, den dämpar ljud och har en rengörbarhet som ett fåtal andra textilgolv har. Det som är centralt för användningen är att man, precis som med alla material, tillämpar skötselmetod och att Forbo har förtydligat deras skötselmetoder till verksamheten. Att det är för tidigt att göra en utvärdering och att de specifika frågeställningarna från handläggare inte går att besvara. De kommer att använda de städmetoder som anges av fabrikanter och göra utvärdering av mattans effekt. Visar det sig att den har fler nackdelar än fördelar gentemot alternativ får man byta matta.

2023-03-15 meddelar handläggare verksamheten att problematiken med textilgolvet fortfarande ej bemöts i kompletteringen.

2023-05-09 Överklagan inkom, se bifogad.

Motivering

Verksamheten i form av barn och utbildningsnämnden genom Vaggeryds kommun har ej redovisat städrutiner anpassade till textilmattan som de lagt in på Hoks skola. Textilgolv som ej uppnår högsta städskvalitet med ”normal” städning enligt städstandard INSTA 800/SS 62 78 01 förbjuds. Textilmattan uppnår inte högre än 30% renhetsgrad vid normalstädning, enligt företagets tredjepartsgranskning. 30% renlighetsgrad kan ej anses vara en tillräckligt hög städskvalitet, speciellt då verksamheten ej klarat av att redovisa städrutiner anpassade till detta. Ytterligare är det ett grundläggande krav på ett golv som ska installeras i en skola att det ska gå att uppnå högsta städskvalitet med ”normal” städning.

Med normal städning menas den dagliga städningen. Enligt folkhälsomyndigheten är det lämpligt att torkmoppa golven med en elektrostatisk mopp. Fläckar på golven kan tas bort med en lätt fuktad mopp. Med normal städning som hänvisas till i Forbo Flotex tredjepartsgranskning menas dammsugning.

Nedan följer Folkhälsomyndighetens yttrande i ärendet, då det är de som är tillsynsvägledande myndighet tas beslutet med stöd i detta:

”Folkhälsomyndighetens vägledning i frågan om textila golv är att de bör undvikas i skolor och förskolor. Bakgrunden till dessa råd är att

- Skolor och förskolor är väldigt belastade miljöer jmf med andra inomhusmiljöer, det är många personer på kvm och det tillförs således mycket partiklar (damm) varje dag.
- Textila golv samlar damm, allergener och alla sorts föroreningar och med tiden virvlar dammet upp. Det finns forskning som antyder att när en textil matta är helt ny så binder den damm, så att halten i luften blir lägre än vid ett hårt golv. Men eftersom vanlig städning inte brukar få bort allt damm som lagrats upp, blir mattan successivt mer och mer ”mättad” och till slut virvlar partiklar upp från mattan när man går på den.
- Det är arbetsamt, tidskrävande och kostsamt att städa mattorna. Det krävs daglig dammsugning ofta i minuter per kvm med borstvalsmunstycke och återkommande djuprengöring (och då får man ändå inte bort allt damm).

Sammanfattningsvis är textila golv därför inte att rekommendera i skolor och förskolor.

Det finns många andra typer av golv att välja på. Idag finns en rad släta golv (både plast och linoleum) som har lika goda akustikegenskaper som textila golv och Flotex, så det finns alternativ som är lämpliga även i skolor. Våra råd bygger på en sammanställning av vetenskapliga studier.

Flotex är en variant på en textil matta och vi har, senaste vi sökte om detta, inte sett någon dokumentation som styrker att den är väsentligt annorlunda än andra mattor, t.ex. när det gäller att hålla kvar eller släppa damm och smuts. Leverantören hävdar i sin marknadsföring att Flotex är lätt att hålla ren, men vi har inte hittat någon dokumentation som stödjer detta påstående. Det finns en städstandard (INSTA 800/SS 62 78 01) som specificerar olika kvalitetsnivåer på städningen. Ett grundläggande krav på ett golv som ska installeras i en skola är att det ska gå att uppnå högsta städskvalitet med ”normal” städning. Flotex anger att de vid normal städning uppnår 30% renhetsgrad vilket inte kan anses vara särskilt hög städskvalitet. Flotex har också någon form av antibakteriell behandling för att begränsa tillväxt av mikroorganismer, men det framgår inte vad det är för typ av behandling (ämnen). Vid en

grundlig genomgång av litteraturen om heltäckningsmattor, skolor och hälsa hade det inte framkommit något nytt som skulle tala för att ”den nya generationens mattor” skulle vara annorlunda än de tidigare.”

Jönköpings kommun har skrivit Utredning av heltäckningsmattor, de beslutade, baserat på utredningen att stoppa inläggning av heltäckningsmattor i kommunens lokaler.

Astma och allergiförbundet anger följande:

”Användandet av textila golv kan kopplas till ökad risk för ohälsa i form av förvärrad astma, allergi och inflammatoriska processer i kroppen.

Forskning visar att det förekommer mer damm och allergener i mattor jämfört med släta golv vilket ger försämrade luftkvalitet och ökade besvär hos personer med astma och allergi.

– Astma- och Allergiförbundet håller fortsättningsvis fast vid rekommendationen att undvika textila golv i barns miljöer, på arbetsplatser och offentliga miljöer där tillgängligheten för alla behöver vara god, säger Maritha Sedvallson, ordförande i Astma- och Allergiförbundet Det är mer damm och allergener i mattor jämfört med släta golv.

I en kunskapssammanställning från 2016, som ges ut från Astma- och Allergiförbundet, rekommenderar artikelförfattarna från norska arbetsmiljö- och folkhälsomyndigheten fortsatt försiktighet vid användning av heltäckande mattor på skolor, förskolor och kontor.

Textila golv kräver mer omfattande rengöring, något som i praktiken ofta försummas, och innebär därmed högre kostnader för den som köper städtjänster. Någon expertgranskad dokumentation för att textila golv är oproblematiske för innemiljön, har inte artikelförfattarna hittat.”

Forbo Flotex tredjepartsgranskning Cleaning reserch international visar att med dammsugning, vilket är ”normal städning”, försvinner 32,6% av smutsen. Med våtrengöring försvinner 61,1% och med Duplex, maskinen som företaget rekommenderar försvinner 77,7% från mattan. Detta är den rapporten de hänvisar till i The proven cleanability benefits of flocked floor coverings, men som Folkhälsomyndigheten poängterar kan inte 30% renhetsgrad anses vara särskilt hög städskvalitet och det är normalstädningen man ska utgå ifrån. Att detta skulle innebära en hög kostnad för verksamheten att underhålla denna produkt och som Astma- och allergiförbundet påpekar försummas ofta städningen i praktiken.

Forbo Flotex menar att strukturen på deras mattor innebär att den samlar mindre smuts och är enklare att städa och att få dem rena, dock visar studier på högre nivåer allergener av husdammskvalster i rum med mattgolv oavsett hur mattornas struktur är jämfört med hårda golv.

Verksamheten har ej kunnat påvisa städrutiner anpassade till deras verksamhet för att kunna använda produkten. Då verksamheten redan har problem kopplat till städning och däri renlighet anses användningen av denna produkt olämplig. I samma ärende anger verksamheten att det ännu inte funnits tid att prioritera att få ordning och reda på öppen förvaring men att detta arbete kommer prioriteras under våren. Verksamheten anger att ordning och reda skapar bättre möjligheter för städpersonal att utföra sitt uppdrag. Som Folkhälsomyndigheten redogör kräver denna matta daglig dammsugning ofta i flera minuter

per kvm med borstvalsmunstycke och återkommande djuprengöring (och då får man ändå inte bort allt damm). Med detta som bakgrund anses verksamhetens nuvarande städrutiner ej tillräcklig för denna produkt, verksamheten har ej presenterat hur städrutiner anpassas till behovet utan har endast hänvisat till Forbo Flotex skötselråd. Det anses dessutom finnas andra produkter som har samma egenskaper som verksamheten söker utan problematiken med renligheten.

I enlighet med förvaltningslagen har beslutet ändrats då det kan göras snabbt, enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part detta då det nya beslutet följer överklagan.

Lagstiftning

Förvaltningslagen (2017:900) anger att:

När en myndighet ska ändra ett beslut

38 § En myndighet ska ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om

1. den anser att beslutet är uppenbart felaktigt i något väsentligt hänseende på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning, och
2. beslutet kan ändras snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part.

När en myndighet får ändra ett beslut som har överklagats

39 § Ett beslut som har överklagats får ändras av den myndighet som har meddelat det som första instans enbart i sådana fall som avses i 38 § och bara om överklagandet och övriga handlingar i ärendet ännu inte har överlämnats till den högre instans som ska pröva överklagandet.

Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas

Enligt 2 kap 2 § miljöbalken ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot olägenhet.

I 2 kap. 3 § miljöbalken står att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns anledning att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 9 kap 3 § miljöbalken avser olägenhet för människors hälsa störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Störningar som kan påverka människors välbefinnande, till exempel lukt och inomhusklimat, omfattas också. Olägenheterna ska kunna kopplas till den fysiska miljön, det vill säga ha anknytning till någon form av användning av fast eller lös egendom.

De störningar som avses är sådana som inte är ringa och som inte är helt tillfälliga. En ringa störning är en sådan störning som bara påverkar någon enstaka person negativt, medan människor i allmänhet inte störs. I den bedömningen ska man ta hänsyn till personer som är något känsligare än normalt, till exempel allergiker.

En störning ska ha en viss varaktighet för att anses vara en olägenhet för människors hälsa. Antingen ska störningen pågå under en sammanhängande tid eller så ska den vara regelbundet eller oregelbundet återkommande. Bedömningen av om en störning ska omfattas av begreppet olägenhet ska göras från medicinska eller hygieniska utgångspunkter, utan att man tar hänsyn till ekonomiska eller tekniska avvägningar.

Beslutet ska skickas till

Barn- och utbildningsförvaltningen

Beslutsunderlag

- Allergy UK Flotex certification 2022 23
- Cleaning Reserch Flotex report
- Sanitizing test 2017
- The proven cleanability benefits of flocked floor coverings
- Komplettering – handlingsplan eller redovisning av åtgärder morarp 2:69
- Forbo Skötselansvisning Flotex
- E-post 2023-02-16 med kompletteringar
- Komplettering – redovisning av åtgärder Morarp 2:69
- Utredning av heltäckningsmattor – Jönköpings kommun, fastighetsavdelningen

Miljö- och byggförvaltningen,
Sofia Björklund

Denna handling har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrift.